

به نام خدا

تدریس اثربخش در آموزش عالی

مولفان:

حسن اسلامیان

دانشجوی دکترای رشته برنامه ریزی درسی از دانشگاه اصفهان و مدرس دانشگاه

زهرا اسلامیان

غلامعلی سیفی

اکرم زینلی مبارکه

انتشارات ارسطو

۱۳۹۳

عنوان و نام پدیدآور: تدریس اثربخش در آموزش عالی / مولفان حسن اسلامیان ...
[و دیگران].

مشخصات نشر: مشهد: ارسطو: سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری: ۱۶۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۰۷۰۳-۶ - ۷۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: مولفان حسن اسلامیان، زهرا اسلامیان، غلامعلی سیفی، اکرم زینلی مبارکه.
یادداشت: کتابنامه.

موضوع: تدریس اثربخش

موضوع: تدریس - روش شناسی

موضوع: تدریس دانشگاهی

- شناسه افزوده: اسلامیان، حسن، ۱۳۶۲

رده بندی کنگره: ۲۵ / LB۱۰۳۶ / ت ۳ / ۱۳۹۳

رده بندی دیویی: ۱۰۲ / ۳۷۱

شماره کتابشناسی ملی: ۳۴۹۷۸۷۶

نام کتاب: تدریس اثربخش در آموزش عالی

مولفان: حسن اسلامیان - زهرا اسلامیان - غلامعلی سیفی - اکرم زینلی مبارکه

ناشر: ارسطو (با همکاری سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)

طراح جلد: اسماء سعادت منش

صفحه آرابی و تنظیم: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۳

چاپ: مدیران

قیمت: ۷۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۰۷۰۳-۶ - ۰

تلفن های مرکز پخش: ۵۰۹۶۱۴۵ - ۵۰۹۶۱۴۶ - ۵۱۱

www.chaponashr.ir/arastu

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
-------	------

فصل اول: کلیات تدریس

مقدمه	۱۱
تعاریف و نگرش های صاحب نظران در ارتباط با مفهوم تدریس	۱۲
چهارچوب تدریس	۱۶
عوامل مؤثر بر تدریس	۱۷
سازماندهی فعالیت های فرایند یاددهی - یادگیری	۱۹
رابطه تدریس و یادگیری	۲۱
جایگاه و منزلت تدریس در نظام آموزش عالی	۲۵

فصل دوم: سبک ها و الگوهای تدریس در آموزش عالی

مهم ترین الگو ها و طبقه بندی های ارایه شده از تدریس توسط صاحب نظران	۳۱
الگوهای تدریس استادان در آموزش عالی	۴۲
سبک های تدریس	۵۶
تعریف و مفهوم سبک تدریس	۵۶
تفاوت سبک تدریس با روش تدریس	۵۹
مهم ترین سبک های ارایه شده از تدریس توسط صاحب نظران	۵۹
سبکهای تدریس استادان دانشگاه در نظام آموزش عالی	۶۰
نظریه های تدریس در آموزش عالی	۶۵

فصل سوم: مولفه های تدریس اثربخش در آموزش عالی

مفهوم تدریس اثربخش در نظام آموزش عالی	۷۱
---------------------------------------	----

- ۷۳ - مولفه های تدریس اثربخش در آموزش عالی از دیدگاه صاحب نظران و محققان
- ۷۹ - مروری بر پژوهش های انجام شده در خصوص تعیین مولفه های تدریس اثربخش در آموزش عالی ...
- ۸۷ - نگاهی به رابطه بین به کارگیری مولفه های تدریس اثربخش توسط استادان با متغیرهای مختلف
- ۸۷ - تاثیر میزان به کارگیری مولفه های تدریس اثربخش توسط استادان بر روحیه علمی دانشجویان
- ۸۹ - تاثیر میزان به کارگیری مولفه های تدریس اثربخش توسط استادان بر سطح تفکر انتقادی دانشجویان
- ۹۱ - تاثیر انطباق سبک های تدریس استادان با سبک های یادگیری دانشجویان بر اثربخشی تدریس
- ۹۳ - تاثیر سطح هوش هیجانی استادان بر میزان اثربخشی تدریس آنها

فصل چهارم: اخلاق تدریس در آموزش عالی

- ۹۹ - معنا و مفهوم اخلاق
- ۱۰۰ - اخلاق از نگاه دین اسلام
- ۱۰۱ - جایگاه اخلاق در آموزش عالی
- ۱۰۲ - ابعاد اخلاق در آموزش عالی
- ۱۰۵ - اصول اخلاق در تدریس
- ۱۱۳ - مولفه های اخلاق تدریس در آموزش عالی

فصل پنجم: ارزشیابی از میزان اثربخشی تدریس استادان

- ۱۲۳ - جایگاه ارزشیابی از اثربخشی تدریس استادان، در نظام آموزش عالی
- ۱۲۴ - مهمترین منابع جمع آوری اطلاعات برای ارزش یابی کیفیت تدریس
- ۱۳۰ - عوامل تاثیر گذار در ارزشیابی تدریس استادان توسط دانشجویان
- ۱۳۲ - عوامل مؤثر در کاهش روایی نتایج ارزش یابی دانشجو از استاد
- ۱۴۲ - خلاصه ای از پژوهش های انجام شده در ارتباط با ارزشیابی دانشجویان از اثربخشی تدریس استادان ...

پیشگفتار

در بین کارکردهای مختلف آموزش عالی، آموزش یا تدریس یکی از حوزه های بسیار مهم و در عین حال چالش برانگیز و تحول آفرین می باشد که تربیت نیروی انسانی کارآمد و تحقق رسالت های خطیر آموزشی، درسی و اخلاقی، منوط به چگونگی انجام آن است. در حقیقت آموزش یا تدریس، یکی از وظایف اساسی دانشگاه هاست که با سایر وظایف رابطه ای تعاملی دارد و در واقع می تواند به عنوان زیربنا و اساس سایر وظایف دانشگاه ها به حساب آید و رسالت تربیت نیروی انسانی یک جامعه را انجام دهد. لذا انجام تدریس اثربخش توسط استادان دانشگاه، به منظور تربیت نیروی انسانی و پرورش منابع انسانی به عنوان ثروت اصلی یک ملت، اثربخش ترین ابزاری است که جامعه در راستای نیل به توسعه پایدار در اختیار دارد. در حقیقت، توجه به بعد کیفی آموزش و تدریس با توجه به اهمیتی که در تربیت و یادگیری دانشجویان به عنوان برون داد و محصول اصلی برعهده نظام آموزش عالی است، از اهمیتی ویژه و تعیین کننده برخوردار است.

نظام های آموزش عالی به عنوان نظام هایی که شامل استادان، دانشجویان، کارکنان و نیز دارای فرآیندهای مختلف و پیچیده و وابستگی های متقابل با محیطش است، با دینفعانی که نیازهای مختلفی دارند، مرتبط است و برای رفع نیازها و تقاضاهای آنان نیازمند داشتن استادان با توان علمی بالا و فرایندهای با کیفیت است. با عنایت به اینکه امروزه توسعه روز افزون علوم مختلف، فراتر از توان و ظرفیت فراگیران گردیده است، استادان دانشگاه ها

نیاز دارند تا با ساماندهی مناسب محتوا و استفاده از الگوها و سبک‌های متنوع و مطلوب تدریس به اقتضای موضوعات و مباحث مختلف درسی، در راستای موفقیت دانشجویان در تحقق یادگیری مطلوب و ثمربخشی اهداف آموزشی و درسی، عمل نمایند.

در راستای کمک به فراهم سازی زمینه های مطلوب برای انجام تدریس اثربخش توسط استادان دانشگاه، انجام تالیفات و مطالعات مرتبط با تدریس اثر بخش در دانشگاه، می تواند گامی موثر در مسیر آگاهی بخشی و توانمندسازی استادان و محققان حوزه تدریس در آموزش عالی باشد.

با عنایت به آنچه ذکر شد، اثر حاضر تحت عنوان تدریس اثربخش در آموزش عالی، با همت بنده و همکارانم، در ۵ فصل تهیه گردیده تا این کتاب نیز سهمی هر چند کوچک در آگاه سازی و توانمند سازی استادان، دانشجویان و محققان، در امر خطیر تدریس و پژوهش، داشته باشد. ضمناً مولفان اثر حاضر خود را بی نیاز از نقدهای سازنده و ارزشمند استادان، دانشجویان و محققان عزیز نمی دانند و از این موضوع استقبال می نمایند.

حسن اسلامیان، دانشجوی دکترای رشته برنامه ریزی درسی از دانشگاه اصفهان و مدرس دانشگاه